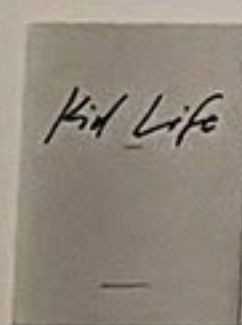

Presentabla unga vuxna

Välartat och oproblemiskt när unga skildras.

Kid Life
Kuba Rose
2066 PUBLISHING, 2024
Form: Johanna Lundberg
och Judith Rytz

NÄR JAG VAR TJUGO tyckte jag att trettiöringar var föredettingar. Men det har givetvis hänt en del sedan dess. Jag har blivit äldre, medelålders närmare bestämt, och betraktar inte längre personer som är födda på 60-talet som stenålders-människor. Skam vore det annars. Men även om jag inte är någon ungdom längre kan jag inte undgå att bli förvånad över hur sofistikerat dagens tjugöringar betar sig när de träffas ute. Trerättersmiddagar tycks ha gått ned i åldrarna och

subkulturella attribut har blivit mindre vanliga.

Jag överrumplas av sådana tankar när jag bläddrar i sådana tankeböcker som *Kid Life*, som innehåller just bilder av unga vuxna. Deras ansikten är omärkta och oskuldsfulla, ändå hade de säkert tagit illa upp om någon hade berättat för dem att de ser ut som »barnrumpor«. De lever ett till synes avslappnat liv och till och med när de borstar tänderna verkar de ha kul. En del av fotografierna är korniga och dimmiga, som om de togs i ett förälskat eller berusat ögonblick, medan andra är desto skarpare. Porträtt varvas med rena landskapsbilder, som den av en nattlig sommarvik där »kidsen« kanske har badat, eller interiörer

med uttorkade och bortglömda krukväxter.

DET ABSOLUT STARKASTE fotografiet föreställer en yngling med mörkblå ögon och loj, halvöppen mun. Han ser både drömmande och kaxig ut,

»Inga kaskadspyor eller pinsamma missöden så långt ögat kan nå.«

och gör därmed betraktaren – i detta fall mig – osäker. Detta porträtt inleder boken och författaren Sara Gordan, som har skrivit en tillhörande essä, ägnar det visst intresse. Men i övrigt är Kuba Roses bildserie relativt välartad och oproblemisk,

även när bröst och hud blottas. Inga kaskadspyor eller pinsamma missöden så långt ögat kan nå. Ingen klump i magen. Min föreställning om samtidens unga vuxna bekräftas: man bör alltid visa sig från sin presentabla sida, även när man är lite

»busig«. Gud nåde om något ofördelaktigt sprids på sociala medier!

På så vis kan jag inte säga att *Kid Life* gör mig direkt nostalgisk. Men den är onekligen fotogeniskt vacker. Ett barn av sin tid.

/ SARA ARVIDSSON

KUBA ROSE

Med envishet och hoppfullhet

Johanna Syrén skildrar människor som drar när andra dragit.

Av jorden
Johanna Syrén
TALA OM TYSTNAD, 2024
Form: Karl Stefan
Andersson

TYNGDLAGEN. Till sist vinner den, och de silvergrå ladorna och uthusen i Johanna Syréns fotografier kollapsar. Blir med sina brädhögar kvar i likt strandade vrak på land. Detta är det ena motivspåret i hennes bok *Av jorden*, dessa byggnader fotograferade med en ömsint värdighet. »Nu står de där som monument över en svunnen tid«, skriver Samantha Ohlanders i sin kommenterande text. »... Som tysta betraktare av tiden.« Ett slags vittnen alltså, menar hon. Till allt som försvunnit som följd av centralisering av makten och jobben till städerna. Men också vittnen till livet som människor på landsbygden fortfarande lever. Storbönder, skogsbrukare. Extraknäckande odlare, smärre djurhållare. Och det är porträtt av just dessa människor som är bokens andra, mellan bilderna av ladorna, infätrade sfär av motiv.

Syrén kan sägas vara del av en urbaniseringskritisk fotografisk tradition med föregångare som den norr-

ländska landsbygdens skildrare Sune Jonsson. Båda visar de människor som drar när andra dragit eller dragits ifrån. Men där Jonsson skapade porträtt med en melankolisk känsla av klassiskt måleri, är Syréns estetik av ett annat slag. I hennes bilder står nästan uteslutande de porträtterade hoppt eller ensamma i mitten av bilden, blickande rakt in i kameran. Blandan är mulen, skuggorna få. En konsekvent socialrealistisk estetik som kräver lite längre tids betraktande för att blomma ut. Då ser man detaljerna. Miljöernas och klädernas ledtrådar. Djurens sorglösa idisslande.

Ett dokumentärt och fotografiskt lyckat tjugoförårigt projekt alltså, med bilder av människor präglade av envishet, hoppfullhet, ibland gripande uppgivenhet. »Jag har alltid varit en småskalig bonde med bara femton kossor eftersom det har fått mig att må bra. Men jag har nu fått ta det smärtsamma beslutet att lägga ner verksamheten och sälja korna«, säger Torsten Hansson på sin gård. Och där står han i diset i snön på sin gård. I sin lite för stora mörkblå arbetsoverall med armarna hängande längs sidorna och försöker le in i kameran.

/ PONTUS DAHLMAN

JOHANNA SYRÉN

CHRISTER JÄRESLÄTT

PIER ENGLUND

OM STADEN OCH OM SNÖN

Snow
Christer Järeslätt
SNAPSHOT
PUBLISHING, 2024
Form: Christer Järeslätt

Den nordjapanska staden Hakodate har en folkmängd ungefär som Uppsalas. Men i Järeslätts suggestiva, färgstarka nattbilder upplever vi den som en tät, intim liten by. Han kikar in på små bakgator och i gränder. Snön ligger tung över staden. Drivorna färgas av olika neonljus. Blått, lila, grönt och blodrött. Det är sent, kanske den tomma spårvagnen är nattens sista. I några fönster flimrar ännu det blå tv-ljuset. Barer och jourbutiker har släckt och fällt ner jalousier. Det är en stängd vinterstad vi ser, men tack vare snöns olika kulörer så upplevs den inte som kall och de långa istapparna antyder en annalkande vår.

De talrika elledningarna ritar mönster i himlen. Människorna är frånvarande. En ensam liten cyklist skymtar till i en bild, det är allt.

Detta är Järeslätts andra bok om staden. Bägge böckerna innehåller en typ av fotografi där linjer, strukturer och naturligtvis färger dominerar.

I bokens sista bilder faller snön tät igen. Snart kommer de vassa ljuden från snöplogarna att väcka stadens människor.

/ TOMMY ARVIDSSON

SOM EN RITUAL, EN PRIVAT BÖN

Three years of childhood in the era of extinction
Helga Härenstam
ROJAL 2024
Form: Helga Härenstam
och Olle Essvik

Det är som att Helga Härenstam, alldeles tyst, vill lägga sitt liv i mina händer. Är det någon nära som gått ur tiden? En förlorad barndom? Den ordlösa poesin med 34 utfallande färgfotografier, där ljuset har en huvudroll, visar slutna rum och fördragna gardiner. Ett isolerat hus där lekar uppstår i frånvaron av vuxna och digitala tidsfördriv. Långtråkighet, skuggspel, utklädnad, utsatthet, allvar och hemligheter syskon emellan. En ung tjej med texten »I want it all« på tröjan tittar uppförande på betraktaren, fotografen. En kvarglömnd barnvante vid en nylagd grav gör oss läsare till vittnen som fastnar i tiden mellan två generationer.

Hantverkets materialitet med ikonisk estetik, omslagets illustration samt formatet på 11 x 11 cm, för mina tankar till en ritual, en privat bön. Att sprida maskrosfrön i hopp om en ny årstid, fortsatt liv och nya generationer. Härenstam ger oss inget facit, den märkliga titeln presenteras först i slutet av boken. Du som läsare lämnas fri till egen tolkning.

/ ANNA LU LUNDHOLM